

Zdokonalování systému míst velení uskupení spojeneckých vojsk

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek plukovníka V. J. Černáka, uveřejněný v Informačním sborníku Štábu spojených ozbrojených sil států — účastníků Varšavské smlouvy č. 18/1979.

Systém míst velení ve Spojených ozbrojených silách je zdokonalován v mnoha směrech. V posledních letech má v této oblasti hlavní místo zkoumání a stanovení nejúčinnějšího složení, organizace a vybavení míst velení na úrovni operačních svazů. Je to zákonité, protože na místech velení probíhá veškerá praktická činnost, zaměřená na řízení vojsk při přípravě a v průběhu bojové činnosti.

Dosavadní organizace míst velení operačních svazů spojeneckých vojsk vznikla na základě zkušeností Velké vlastenecké války. Tyto zkušenosti svědčí o tom, že nepřetržitě a stálého velení spojeneckým vojskům v operacích může být dosaženo vytvořením a komplexním využitím několika míst velení, tj. rozvinutím určitého systému míst velení.

V minulé válce patřily do systému míst velení frontu a armády: velitelské stanoviště (VS), pozorovatelná (P) a týlové velitelské stanoviště (TVS), které se tehdy nazývalo druhým týlovým sledem velení nebo týlovou skupinou velení. V mnoha případech se v praxi vytvářelo pomocné místo velení a vyčleňovaly se operační skupiny.

Při přípravě a v průběhu frontové (armádní) operace trvale pracovaly jen VS a TVS. Ostatní místa velení byly prvky VS a byla rozvíjena na určitou dobu k řízení vojsk bezprostředně v průběhu bojové činnosti, na nejdůležitější období a na rozhodujících směrech (úsecích). Hlavní úlohu mělo VS a současně s tím měla velký význam pozorovatelná, která umožňovala veliteli osobně pozorovat bojiště a rychle reagovat na změny v bojové situaci.

Místa velení frontu a armády v období Velké vlastenecké války, která jsou prakticky prototypem soudobých míst velení operačních svazů spojeneckých vojsk, byla v současné době dále rozpracována.

Změnily se jejich úkoly, funkce a technické vybavení.

Charakteristické rysy soudobé frontové a armádní operace, jako jsou nenadálé a hromadné použití jaderných zbraní a účinných klasických prostředků ničení, velký prostorový rozmach, vysoká dynamika, manévrovost atd., mají bezprostřední vliv na systém míst velení. Přitom každý charakteristický rys soudobé operace na něj patřičně působí.

Mezi nové faktory, které mají v současných podmínkách bezprostřední a rozhodující význam pro rozvíjení systému míst velení operačních svazů, patří:

- vysoká stálá bojová pohotovost spojeneckých vojsk,
- podstatné zkrácení doby na přípravu operací a vysoká tempa vedení bojové činnosti,
- možnost vyřazení míst velení,
- organizační struktura samotných orgánů velení,
- úroveň rozvoje a zabezpečení svazů technickými prostředky.

Velení vojskům v soudobých operacích, včetně práce systému míst velení, je charakterizované podstatně kratšími časovými ukazateli, než tomu bylo v minulé válce. Proto v současné době je vytvářen systém míst velení frontu a armády na základě principů úplné samostatnosti míst velení, vzájemné záměny, trvalé činnosti, přesné organizovanosti v práci, vysoké mobilnosti a odolnosti.

Ze zkušeností společných operačních cvičení a cvičení spojeneckých armád na operačním stupni vyplývá, že k řízení vojsk se vytváří systém mobilních míst velení, který zahrnuje: velitelské, záložní velitelské, týlové a pomocné stanoviště.

Velitelské stanoviště frontu (armády) je hlavním místem velení, ze kterého velitel frontu (armády) řídí vojska při pří-

pravě a v průběhu operace. Na tomto místě velení probíhá zpracování většiny informací, dokumentačně se zpracovávají bojové úkoly vojskům, připravují informační zprávy, hlášení a souhrnná hlášení pro nadřízený štáb. Na VS se rozmísťuje a pracuje hlavní část operačního složení polního velení frontu (armády). Všichni příslušníci, různé přístroje a spojovací prostředky na VS se rozmísťují rozptýleně, a to ve třech skupinách (velení, spojovací uzel a zabezpečení) a podle prvků.

Skupina velení má zpravidla tyto prvky:

- středisko bojového velení,
 - informační středisko,
 - předsumuté místo velení,
 - vzdušné místo velení,
 - místo velení raketovému vojsku a dělostřelectvu,
 - místo velení letectvu,
 - místo velení protivzdušné obrany,
- společně s místem velení stíhacímu letectvu frontu nebo se střediskem bojového velení armády,
- místo velení průzkumu,
 - místa velení náčelníků ženijního a chemického vojska,
 - jiná místa velení.

Středisko bojového velení (SBV) je určováno pro práci velitele a hlavních funkcionářů polního velení, která souvisí s přijetím rozhodnutí, plánování operace, určování bojových úkolů a velením vojskům v průběhu bojové činnosti. V jeho složení se zpravidla rozvinují místa velení velitele, připravují se pracovní místa náčelníků směrů k armádám (divizím).

Informační středisko (IS) má za úkol nepřetržitě získávat zprávy o situaci, zpracovávat informační zprávy a předkládat je skupině bojového velení a nadřízenému štábu, předávat situaci v potřebném rozsahu na místa velení a pracoviště hlavních funkcionářů polního velení.

Předsumuté místo velení (PMV) se vyčleňuje ze sestavy VS. Zabezpečuje velitele vojet vojskům bezprostředně na hlavním směru (úseku), kde probíhají rozhodující události, dále při přemísťování z jednoho místa velení na druhé.

Vzdušné místo velení (Vz MV) je jedním z důležitých prvků VS a jeho úkolem je zvýšit odolnost velení vojskům. Je vybaveno letouny a vrtulníky, prostředky spojení a velení.

Místo velení průzkumu (MV Pz) získává a zpracovává průzkumné zprávy, velí silám a prostředkům průzkumu frontu (armády).

Místa velení raketovému vojsku a dělostřelectvu (MV RVD), **ženijnímu a che-**

mickému vojsku (MV NŽV a MV NCHV) velí podřízeným vojskům, řídí ženijní a chemické zabezpečení frontu (armády).

Místo velení letectvu (MVL) je předurčeno k řízení bojové činnosti frontového a vojskového letectva; přitom skupina velení letectvu (které velí velitel letectva) na stupni front se rozmísťuje přímo na VS frontu a hlavní část MVL ve vzdálenosti 5–7 km od něho.

Místo velení PVO (MV PVO) řídí síly a prostředky PVO, organizuje jejich součinnost se stíhacím letectvem frontu, vojsky PVO státu a sousedními svazy (svazky). Dělí se na středisko velení, průzkumné informační středisko, místo velení stíhacímu letectvu frontu, přijímací a vysílací rádiová střediska.

Kromě těchto prvků má skupina velení VS místa velení spojení (MVS) a radioelektronického boje (MV REB), pracoviště skupin operační správy (oddělení) a důstojníků politického oddělení, štábu a velitelství frontu, oddělení automatizace a mechanizace, 8. a topografické oddělení, dále část příslušníků politické správy (oddělení) a operační skupinu TVS (z velení týlu, výzbroje a techniky, organizace a kompletace).

Součástí skupiny velení VS mohou být také operační skupiny ze štábů součinnostních svazů a svazků (PVO státu, vzdušných výsadků atd.).

Spojovací uzel VS je určen k zabezpečení spolehlivého velení vojskům frontu (armády) a ke spojení s nadřízenými štáby a součinnostními silami a prostředky. Jeho hlavními prvky jsou:

- místo velení spojovacímu uzlu,
- telegrafní a telefonní středisko,
- přijímací a vysílací rádiová střediska,
- střediska vícenásobného využití spojovacích kanálů a zabezpečení elektrické energie (zdrojů elektrické energie),
- řídicí a technická skupina,
- stanice polního poštovního spojení.

Skupina zabezpečení VS je určena k vytvoření potřebných podmínek pro práci, odpočinek a stravování příslušníků VS, k ochraně a obraně VS. Skupina se skládá z administrativně hospodářského oddělení, strážních a zabezpečovacích jednotek (zařízení).

Záložní velitelské stanoviště frontu (armády) je trvalým místem velení. Je určeno ke zvýšení stálosti, spolehlivosti a nepřetržitosti velení vojskům. V období činnosti VS může záložní velitelské stanoviště (ZVS) plnit jednotlivé (díleč) úko-

ly spojené s velením vojskům. V případě vyřazení nebo přemístování VS přejímá velení podřízeným vojskům v plném rozsahu.

Na tomto místě velení neustále pracuje část generálů a důstojníků za řízení zástupce velitele frontu (armády) nebo zástupce náčelníka štábu.

Na základě zkušeností ze cvičení rozdělují se operační důstojníci polního velení frontu (armády) takto: přibližně po 20 % je trvale na VS a ZVS a do 60 % je neustále s velitelem nebo se s ním přemísťuje z jednoho místa velení na druhé. Po přemístění velitele na ZVS, který byl do té doby na VS, stává se ZVS velitelským stanovištěm. Původní VS se zbytkem stálého operačního stavu je od té doby ZVS a plní jeho úkoly. Svou organizační strukturou je ZVS frontu a armády shodné s VS a má stejné hlavní prvky.

Skupina velení ZVS zpravidla zahrnuje:

- záložní středisko bojového velení (ZSBV),
- záložní místo velení raketovému vojsku a dělostřelectvu (ZMV RVD),
- záložní místo velení letectvu (ZMVL),
- záložní místo velení PVO (ZMV PVO), společné (u frontu) se záložním místem velení stíhacímu letectvu (ZMV SL),
- záložní místo velení průzkumu (ZMV Pz),
- záložní místo velení radioelektronickému boji (ZMV REB),
- záložní místo velení pro zabezpečení spojení (ZMV S),
- záložní místo velení náčelníka ženijního vojska (ZMV NŽV),
- záložní místo náčelníka chemického vojska (ZMV NCHV).

Kromě toho jsou vytvářena záložní pracoviště pro důstojníky operační správy, politické správy a oddělení, 8. oddělení a operační skupiny TVS.

Spojovací uzel ZVS, svým složením prvků, jejich určením, organizačně technickou strukturou a rozmístěním v terénu, neliší se od spojovacího uzlu VS. Je v neustálé pohotovosti převzít funkci hlavního spojovacího uzlu ve spojovací soustavě frontu (armády).

Skupina zabezpečení ZVS plní stejné úkoly jako skupina zabezpečení VS.

Týlové velitelské stanoviště frontu (armády) je předurčeno k řízení týlu a velení svazků a útvarům technického zabezpečení. Podle zkušeností ze cvičení dělí se na dva sledy.

1. sled zpravidla zahrnuje štáby a služby velení týlu, výzbroje a techniky. Pracují tam hlavně ti důstojníci štábů, služeb, týlu, příslušníci výzbrojní a technické správy (oddělení), kteří se bezprostředně zúčastňují velení útvarům a zařízení týlového a technického zabezpečení, dále oddělení (funkcionáři) náčelníků ženijního a chemického vojska a spojovacího náčelníka. V jeho složení se vytváří středisko velení týlu (SVT).

2. sled zahrnuje všechny ostatní správy (oddělení) a služby, rozmístěné na TVS (část služeb týlu, část politické správy (politického oddělení), kádrová, organizační a mobilizační správa (oddělení) atd.

Samostatnými prvky TVS, které zabezpečují oba sledy, jsou kromě toho spojovací uzel a skupina zabezpečení.

Pomocné velitelské stanoviště frontu (armády), jak dokazují zkušenosti ze cvičení, vytváří se na určité období operace k velení jednotlivým uskupením vojsk, která působí na samostatném nebo vzdáleném směru (prostoru). Současně je využíváno ke zvýšení spolehlivosti velení vojskům. V jeho čele jsou funkcionáři, které určuje velitel frontu (armády). Má v podřízenosti vyčleněnou operační skupinu se spojovacími prostředky a jednotkami ochrany a zabezpečení.

Tento systém míst velení operačních svazů ve Spojených ozbrojených silách nebyl vypracovaný najednou. V období po Velké vlastenecké válce se neustále rozvíjel a v současné době je zdokonalován ve všech spojeneckých armádách.

Poznámka: V ČSLA je systém míst velení řešen podle nařízení náčelníka generálního štábu ČSLA — 1. zástupce ministra národní obrany.